

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.

Postbus 2038
3500 GA Utrecht

Datum 20 november 2023
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 16 juni 2023 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 15 augustus 2023 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'PHS Zuidwestboog Meteren-Boxtel', gelegen in de gemeente West Betuwe. Het project betreft werkzaamheden nabij Meteren voor de realisatie van een aansluiting van de Betuwelijn op de spoorlijn van het tracé Meteren-Boxtel. De werkzaamheden bestaan uit het verleggen van het spoor, de aanleg van zandlichamen, de aanleg van kunstwerken, werkterreinen en aanvoerwegen, heiwerkzaamheden, het verleggen en dempen van waterwegen en de aanvoer van zand en bouwmaterialen.

Het project PHS Zuidwestboog Meteren-Boxtel is onderdeel van het Tracébesluit PHS Meteren-Boxtel, wat is vastgesteld op 14 mei 2020. Ten behoeve van de realisatiefase is het project in tweeën geknipt; in het deel Den Bosch-Vught, dat onder een separate ontheffingsprocedure valt, en het onderhavig besluit over het deel Zuidwestboog Meteren-Boxtel.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en voor wat betreft exemplaren van de watervleermuis (*Myotis daubentoni daubentoni*), en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 en lid 2 en lid 4, voor wat betreft exemplaren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*), en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid a en b voor wat betreft exemplaren van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), en de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid c, voor wat betreft exemplaren van de Kartouizer anjer (*Dianthus carthusianorum*).

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
E wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Bijlage(n)
1

Procedure

Artikel 20, lid 2 van de Tracéwet bepaalt dat op vergunningaanvragen voor de aanleg van een project waarvoor een Tracébesluit geldt, een coördinatieregeling van toepassing is. Deze coördinatieregeling houdt in dat de aanvragen zoveel mogelijk tegelijkertijd moeten worden aangevraagd. Artikel 20 lid 4 Tracéwet bepaalt o.a. dat op de clusters van aanvragen de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet Bestuursrecht.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Werkzaamheden

De werkzaamheden zijn beschreven in paragraaf 2.2.2 van het Projectplan Zuidwestboog Meteren van 15 juni 2023.

Het gaat onder meer om:

- Het verschuiven van het spoor van de Betuweroute tussen km 44.6 en 46.6 tot 75 meter in noordelijke richting.
- Het verleggen van de Markkade die daarna de Zuidwestboog onder het kunstwerk van de A15 kruist.
- De bouw van aparte viaducten voor het binnenste en buitenste spoor.
- Voor de aanleg van de Zuidwestboog worden watergangen gedempt, versmald en nieuwe aangelegd.
- Het bestaande geluidscherm aan de noordzijde van de Betuweroute wordt verplaatst, langs de verlegde Betuweroute en de buitenboog.
- Voor de aanleg van de zandlichamen wordt ongeveer 1 miljoen m³ zand aangevoerd, naar verwachting per vrachtwagen. Dit resulteert in een groot aantal vrachtwagenbewegingen.
- Voor de aanvoer van materiaal worden tijdelijke op- en afritten op de rijksweg A15 (zie Figuur 3) aangelegd en ook tijdelijke werkterreinen aan weerszijden van de A15 en het spoor Utrecht – 's-Hertogenbosch.
- De aanvoer van circa 25.000 m³ beton en wapening, per vrachtwagen, voor de aanleg van de kunstwerken over Betuweroute, rijksweg A15 en spoorlijn Utrecht – 's-Hertogenbosch.
- Het heien van betonnen- en het boren van stalen palen. De locaties van de heiwerkzaamheden is in geel aangegeven op Figuur 3 in het projectplan.

Zienswijzen

Het ontwerpbesluit heeft voor eenieder ter inzage gelegen van 14 september 2023 tot en met 25 oktober 2023. Binnen deze zes weken bestond de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van het ontwerpbesluit voor 'PHS Zuidwestboog Meteren-Boxtel' zijn geen zienswijzen naar voren gebracht. Er is daarom geen aanleiding het besluit aan te passen.

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2028 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis, en ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1, lid 2 en lid 4 van de Wnb voor zover dit betreft het verstoren, doden of verwonden en beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de platte schijfhoren en ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub a en sub b Wnb voor zover

dit betreft het doden of verwonden en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper en ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub c Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van exemplaren van de Kartuizer anjer.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'PHS Zuidwestboog Meteren-Boxtel', gelegen in de gemeente West Betuwe tussen de Betuweroute vanaf km 44.6 tot km 46.6 en het spoorwegtraject Utrecht – 's-Hertogenbosch vanaf km 29.0 tot km 30.7, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan Flora en Fauna, Zuidwestboog Meteren-Boxtel' van 16 juni 2023.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient de maatregelen uit te voeren zoals genoemd in hoofdstuk 6, pagina 35 tot en met 39, uit het 'Projectplan Flora en Fauna' van Arcadis van 15 juni 2023.
- j. U dient tijdens de uitvoering van dit project rekening te houden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis, die loopt globaal van 15 mei tot en met 15 juli en van 1 november tot 1 april.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

- Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode voor de soort langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de aangevraagde soorten.
- k. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en winterperiode van de grote modderkruiper. Deze perioden lopen globaal respectievelijk van april tot en met augustus en van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de aanwezige vissen.
 - l. U dient in de jaren 1, 3 en 6 ná het kappen van de bomen, de te nemen maatregelen bij de vliegroutes te monitoren, conform de voorschriften uit het Vleermuisprotocol, op hun effectiviteit. U dient de monitoringsresultaten voor de vleermuizen naar RVO te sturen vóór het einde van het betreffende monitoringsjaar.
 - m. U dient in het jaar ná het uitzetten van de zaden van de Kartuizer anjer tijdens de bloeiperiode (juli-augustus), te monitoren hoeveel zaden zijn uitgekomen. De resultaten dient u vóór het einde van de zomer van dat betreffende monitoringsjaar te sturen aan RVO.
 - n. Indien uit de monitoring blijkt dat de gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen of de Kartuizer anjer in het geding komt omdat de effectiviteit van de mitigerende of compenserende maatregelen in het kader van het project niet voldoende is geborgd, kunnen aanvullende voorschriften worden opgelegd.

Overige voorschriften

- o. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- p. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- q. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Beroep

Dit besluit is voorbereid ingevolge artikel 20 lid 2 jo artikel 20 lid 4 van de Tracéwet. Ingevolge artikel 25 Tracéwet jo artikel 6:7 Algemene Wet

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

bestuursrecht, kan een belanghebbende gedurende zes weken na bekendmaking van dit besluit tegen dit besluit beroep instellen.

Van vrijdag 1 december 2023 tot en met donderdag 11 januari 2024 staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het beroepschrift moet worden gericht aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Het beroepschrift kan door burgers tevens digitaal worden gericht aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State middels deze website: <https://digitaalloket.raadvanstate.nl>.

Het beroepschrift dient te zijn ondertekend en dient ten minste te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
 - de dagtekening;
 - een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, dat wil zeggen in ieder geval de vermelding van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en, zo mogelijk, de datum en het kenmerk van het besluit;
 - een opgave van de redenen waarom u zich niet met het besluit kunt verenigen.
- Tevens dient ten behoeve van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het beroep is gericht te worden overgelegd.

Op het besluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat in het beroepschrift de beroepsgronden gericht tegen het besluit moeten worden opgenomen. Het beroepschrift wordt niet-ontvankelijk verklaard indien de beroepsgronden niet binnen de beroepstermijn van zes weken zijn ingediend. Na afloop van de beroepstermijn kunnen beroepsgronden niet meer worden aangevuld.

Het instellen van beroep schorst de werking van de besluiten niet.

Indien beroep is ingesteld, kan een verzoek worden gedaan tot het treffen van een voorlopige voorziening, bijvoorbeeld inhoudende een schorsing van het besluit. Het verzoek om een voorlopige voorziening moet worden ingediend bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag, of (door burgers) digitaal middels deze website: <https://digitaalloket.raadvanstate.nl>.

Bij het verzoek moet een afschrift van het beroepschrift worden overgelegd.

Het verzoek dient te zijn ondertekend en ten minste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, dat wil zeggen in ieder geval de vermelding van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en de datum en het nummer of kenmerk van het besluit;
- de gronden van het verzoek (motivering).

Voor het indienen van een beroepschrift en/of een verzoekschrift om een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op:
088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis

Artikel 3.5, lid 2 Wet natuurbescherming

De gewone dwergvleermuis en de watervleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. Van beide soorten zijn binnen het projectgebied meerdere essentiële vliegroutes vastgesteld. Deze zijn als essentieel beschouwd vanwege het gebrek aan andere lijnvormige elementen in de buurt die parallel lopen aan de gevonden vliegroutes. Het landschap biedt in de omgeving ook geen alternatieven doordat er weinig structuur in de omliggende polder aanwezig is. Bij deellocatie 1 wordt de watergang gebruikt door 5-8 gewone dwergvleermuizen en 4-6 watervleermuizen. Het spoor wordt bij deellocatie 2 gebruikt als vliegroute door beide soorten. De gewone dwergvleermuis maakt ook gebruik van de dijk en bomerij bij de Markkade. Op locatie 3 is een vliegroute vastgesteld van de gewone dwergvleermuis. Op locatie 4 is een vliegroute vastgesteld met de hoogste aantallen in het plangebied, namelijk 12-15 gewone dwergvleermuizen en 10-12 watervleermuizen. Er is geen essentieel foerageergebied vastgesteld.

De vliegroutes op deellocaties 1, 3 en 4 (zie figuur 10 in het rapport 'Projectplan Flora en Fauna' van 15 juni 2023) worden niet fysiek aangetast door de werkzaamheden. De huidige vliegroutes blijven daar behouden. Bij deze vliegroutes zal zoveel mogelijk overdag gewerkt worden. De uitzondering is bij werkzaamheden aan het spoor zelf bij buitendienststelling worden in de nacht uitgevoerd. Hierbij wordt indien niet anders mogelijk verlichting gebruikt welke niet afgewend kan worden, waardoor de vliegroutes hiermee worden aangetast en er een overtreding wordt begaan. Bij deellocatie 2 wordt de vliegroute wel fysiek aangetast. Hier komt een spoorviaduct als kunstwerk in plaats van een bomerij, wat zorgt voor een onderbroken vliegroute.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6.2.5 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan Flora en Fauna' van 15 juni 2023.

Als mitigerende maatregelen stelt u voor om in de actieve periode van vleermuizen (april tot oktober) alleen overdag te werken. Bij uitzondering moet er in de nacht (bij buitendienststelling) aan het spoor zelf gewerkt worden. Hierbij wordt verlichting afgewend van de vliegroutes of van tijdelijke vliegroutes. Indien afwenden niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundig een verlichtingsplan op te stellen met bijvoorbeeld het gebruik van amberkleurig licht en deze uiterlijk vier weken vóór uitvoering aan RVO aan te bieden.

Voor delen van de essentiële vliegroutes die fysiek aangetast worden, voornamelijk bij deellocatie 3, stelt u mitigerende en compenserende maatregelen voor waarmee behoud van de vliegroute wordt beoogd. Behoud is mogelijk door het creëren van een tijdelijke alternatieve vliegroute parallel aan de oorspronkelijke route. Deze tijdelijke vliegroute wordt uiterlijk een maand voor het aantasten van bestaande vliegroute aangebracht. Deze tijdelijke overbrugging, in de vorm van schermen van twee meter hoog op palen van minimaal 1,5 meter hoog, of dicht-op-elkaar staande rijen van drie meter hoge palen. Deze tijdelijke vliegroutes dienen te allen tijde

Datum

20 november 2023

Onze referentie

5190028040731

Kenmerk

WNB/2023/034.toek

functioneel te zijn, waarvoor minimaal maandelijkse controles uitgevoerd dienen te worden, met name na slecht weer of harde wind bij storm. De schermen blijven beschikbaar tot permanente vervanging voor vliegrouwe functioneel zijn. Deze permanenten vervanging bestaat uit aan te planten bomen. Deze bomen zijn pas functioneel wanneer deze minimaal 5 meter hoog zijn, met een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter en een plantafstand van maximaal 7 meter (dubbele rijen op maximaal 16 meter). U stelt voor monitoring uit te voeren naar de effectiviteit van de mitigerende en compenserende maatregelen. U wilt dit doen in jaar 1, 3 en 6 na het kappen van de bomen, volgens vleermuisprotocol. Hoe u de monitoring inricht staat ook in hoofdstuk 6.2.5 weergegeven.

Voor de compensatie van de aan te tasten vliegrouwe bij deellocatie 2 worden rijen van grote bomen aangeplant op een manier waarop deze voor vleermuizen als vliegrouwe kunnen dienen. De nieuwe route wordt niet verlicht. Daarnaast worden enkele maatregelen getroffen om het leefgebied voor vleermuizen in het plangebied te bevorderen. Nieuwe watergangen worden eerst aangelegd alvorens huidige watergangen gedempt worden om te zorgen voor voldoende foerageergebied. Daarnaast wordt in de poel in het plangebied extra vegetatie aangeplant wat zou moeten zorgen voor meer foerageergelegenheid.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat vleermuizen en hun vliegroutes worden aangetast. Toch wordt één van de essentiële vliegroutes tijdelijk ongeschikt voor de soorten. Hierdoor kunnen individuen verstoord worden. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding gewone dwergvleermuis en watervleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort en kan vrijwel overal in Nederland worden aangetroffen. Doordat de intensiteit van de monitoring over de jaren verschillend is geweest, zijn er geen duidelijke uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen (Kennisdocument Gewone dwergvleermuis BIJ12, 2017). Er zijn echter wel aanwijzingen dat het aantal is toegenomen tussen 1996 en 2016. Het aanbod van geschikte verblijfplaatsen is in de afgelopen tien jaar min of meer gelijk gebleven. De trend van de kwaliteit van het leefgebied is hierdoor als 'stabiel' beoordeeld. Het aanbod van geschikte verblijfplaatsen neemt vermoedelijk in de toekomst snel af door het grote aantal na-isolatieprojecten van woningen dat op de planning staat en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. Het aantal gewone dwergvleermuizen in een gebied is sterk afhankelijk van het voedselaanbod, maar ook van de hoeveelheid verblijfplaatsen. Daarnaast is de gewone dwergvleermuis een soort die zich traag voortplant. Uitbreiding of herstel van een populatie verloopt derhalve niet snel. Mede door de vermoedelijke afname van geschikte verblijfplaatsen in de toekomst is het toekomstperspectief ongunstig. Op de landelijke Rode Lijst (2020) is de status van de soort 'thans niet bedreigd'. De watervleermuis is een algemene soort in Nederland. De watervleermuis is vooral een boom-bewonende soort maar men treft deze soort ook aan op kerkzolders, in vleermuiskasten, bunkers en oude forten. De watervleermuis vindt men bij half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. De grootste dichtheden worden gevonden in een waterrijke omgeving met veel beschutting zoals vijvers en sloten. Watervleermuizen mijden waterpartijen die met kroos of andere drijvende planten

bedekt zijn. De omvang van de populatie van de watervleermuis is onbekend. Het Compendium voor de Leefomgeving (CBS et al. 2019) laat echter over de periode van 1986-2018 een matige toename zien van de populatie van de watervleermuis.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

De gewone dwergvleermuis en watervleermuis hebben essentiële vliegroutes in het plangebied. Er is sprake van meerdere vliegroutes, waarvan er één fysiek aangetast wordt. Doordat de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag plaatsvinden en door het plaatsen van tijdelijke mitigerende schermen die als vliegroute kunnen worden gebruikt en het aanplanten van een compenserende bomenrij zal er te allen tijde een vliegroute voor de gewone dwergvleermuis en watervleermuis aanwezig zijn. Het plangebied blijft zodoende beschikbaar als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis en watervleermuis. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis komen niet in gevaar mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding van de platte schijfhoren

Artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 Wet natuurbescherming

De platte schijfhoren is in het plangebied aangetroffen in een sloot in het zuidelijke deel van het plangebied (deellocatie 4). Ten oosten van het spoor zijn geen individuen aangetroffen. De sloot westelijk gelegen van het spoor zijn enkele individuen aangetroffen. Er wordt aangenomen dat het gaat om een lage dichtheid. RVO acht dit op basis van de lage aantallen aangetroffen individuen op één locatie in het plangebied ook aannemelijk.

Het plangebied functioneert als leefgebied en voortplantings- en rustplaatsen voor de platte schijfhoren. De betreffende sloot wordt deels gedempt en versmald, waardoor dit leefgebied wordt aangetast en individuen kunnen worden gedood of verwond.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6.2.7 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan Flora en Fauna' van 15 juni 2023.

U stelt voor om voorafgaand aan de werkzaamheden minimaal 50% van de aanwezige vegetatie in de watergangen te verplaatsen naar omliggende of nieuw gegraven watergangen. De watergang wordt natuurvrij gemaakt voordat er wordt gedempt. Dit wordt gedaan door te baggeren en de bagger op de kant te doorzoeken naar individuen van de platte schijfhoren. De aangetroffen individuen worden overgeplaatst naar geschikte watergangen die buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen. Het dempen gebeurt in één richting en eventueel aanwezige individuen worden weggevangen en ook overgezet. De werkzaamheden worden begeleid door een ecologisch deskundige op het gebied van de platte schijfhoren en is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het afvangen van de slakken. Er zal een logboek van de ecologische maatregelen moeten worden bijgehouden.

Als compensatie voor het leefgebied wat permanent verloren gaat wordt alternatief leefgebied ingericht. Dit wordt gedaan door het aanleggen van nieuwe watergangen. De nieuw te graven watergangen worden aangesloten op bestaande systeem, zodat kolonisatie op natuurlijke wijze kan gebeuren. Het oppervlakte te compenseren sloot/ watergang dient gelijk te staan aan het verdwenen oppervlakte.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Met inachtneming van bovenstaande wordt getracht zoveel mogelijk te voorkomen dat exemplaren van de platte schijfhoren worden gedood of verwond. Echter is het niet geheel uit te sluiten dat vanwege de kleine omvang van exemplaren van de platte schijfhoren en door de hoeveelheid watergang dat wordt gedempt, exemplaren van de soort worden gedood of verwond. De platte schijfhoren kan soms in grote getalen op een klein oppervlakte voorkomen. Daarnaast wordt een deel van het leefgebied van de soort aangetast en hoewel er nieuw leefgebied wordt ingericht, kan de soort tijdelijk afnemen. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in 3.5, lid 1, 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding van de platte schijfhoren

De platte schijfhoren komt in Nederland lokaal voor in de meeste provincies. De meeste soortenrijke populaties zijn bekend uit laagveengebieden en het rivierengebied, vooral in schone, grotere en kleinere plassen en sloten. De trend van de platte schijfhoren laat zien dat de soort afgenomen is in heel Europa door het verdwijnen en aanpassen van biotoop, onder andere door het dempen of dicht laten groeien van sloten, eutrofiëring en vervuiling (Stichting ANEMOON)

Er verdwijnt leefgebied van de soort, maar deze wordt middels het graven van nieuwe watergangen gecompenseerd. Dit samen met de aannemelijke lage dichtheid van de soort is het aannemelijk dat de soort aanwezig blijft in het plangebied. De staat van instandhouding van de platte schijfhoren komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

Instandhouding grote modderkruiper

Artikel 3.10, lid 1 sub a en b Wet Natuurbescherming

De grote modderkruiper is aangetroffen in het plangebied. Met behulp van eDNA zijn sporen aangetroffen van de grote modderkruiper, vooral in watergangen in het noordelijke deel van het plangebied. De soort is op drie van de achttien meetpunten aangetroffen. Gezien veel van deze watergangen in verbinding met elkaar staan en dat er weinig eDNA sporen zijn aangetroffen, gaat men er van uit dat er lage dichtheden van de grote modderkruiper voorkomen. Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van de grote modderkruiper.

Enkele watergangen worden gedempt, waardoor leefgebied van de grote modderkruiper verdwijnt. Ook worden heiwerkzaamheden voorzien bij het construeren van de spoorboog op het spoorviaduct. Heien kan grote negatieve effecten hebben op vissen als dit in of dichtbij water plaatsvindt. Op één locatie, bij de Markkade, voorzien de werkzaamheden op het heien tussen 10 en 25 meter van een watergang. Door het dempen van watergangen en door heiwerkzaamheden kan het voortplantingshabitat, overwinteringshabitat en het foerageergebied van de grote modderkruiper worden aangetast. Daarnaast kunnen individuen door de werkzaamheden worden gedood of verstoord. Het gaat bij de grote modderkruiper enkel om de deellocaties 1 en 2.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6.2.6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan Flora en Fauna' van 15 juni 2023.

Het uitgangspunt voor de heiwerkzaamheden is dat binnen 150 meter van het heien negatieve effecten kunnen optreden. Daarvoor worden individuen van de grote modderkruiper weggevangen en verplaatst voor aanvang van de werkzaamheden. Indien dit niet mogelijk is, dient het heien binnen 150 meter van de sloot plaats te vinden buiten de kwetsbare periodes van de modderkruiper, maar nog wel in de actieve periode, wat neer komt op de maanden september en oktober, zodat individuen dan kunnen vluchten.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Watergangen die gedempt moeten worden, worden net als bij de platte schijfhoren eerst natuurvrij gemaakt. Dit door middel van het maaien van de oevervegetatie, het uitbaggeren van de sloten en controleren op individuen. Wegvangen van individuen wordt gedaan door te compartimenteren en door peilverlagingen. Wegvangen van de grote modderkruiper wordt altijd gedaan door een ter zake kundig ecooloog. Gevangen exemplaren worden overgeplaatst naar wateren waar geen werkzaamheden meer zijn voorzien. Het dempen gebeurt in één werkrichting. De periode van het te dempen watergangen is afhankelijk van parameters van de sloot, zoals dat niet wordt gewerkt bij kritische temperaturen (bij ijs of water hoger dan 25 graden Celsius). Bij voortplantingswateren met een diepte kleiner dan 40 centimeter wordt gedempt tussen september en maart. Bij winterhabitat, een diepte van meer dan 40 centimeter, wordt gedempt in de periode april tot en met oktober.

Er gaat een deel van het leefgebied van de grote modderkruiper verloren. Dit zal worden vervangen door het graven van nieuwe watergangen met een minimaal gelijke oppervlakte als de gedempte watergangen. Bagger uit gedempte sloten wordt overgezet naar de nieuw gegraven watergangen om zo het leefgebied zo snel mogelijk geschikt te maken voor de grote modderkruiper. Nieuw leefgebied dient volledig geschikt te zijn voordat dieren daarheen worden verplaatst. Voor het overplaatsen zal men net als het heien buiten de kwetsbare perioden moeten werken, tussen september en oktober.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de grote modderkruiper in de te dempen delen van de watergang aanwezig zijn en worden gedood of verwond. Echter is het niet geheel uit te sluiten dat exemplaren van de soort worden gedood of verwond. Daarnaast wordt een deel van het leefgebied van de soort aangetast en hoewel er nieuw leefgebied wordt ingericht, kan de soort tijdelijk afnemen. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub a en sub b Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding grote modderkruiper

De grote modderkruiper komt voor van centraal Europa tot in Azië. Nederland ligt aan de westgrens van het verspreidingsgebied (NDFF verspreidingsatlas). In Nederland wordt de soort door heel het land aangetroffen, met uitzondering van de kustzone en droge delen van de hogere zandgronden. De huidige verspreiding bevindt zich vooral rond de oorspronkelijke stroomgebieden van grote rivieren en beken. Monitoringsgegevens over een toe- of afname van aantallen of de verspreiding van grote modderkruiper ontbreken. Er zijn aanwijzingen dat de soort na 1950 in ons land achteruit is gegaan (BIJ12 kennisdocument, 2021). De grote

modderkruiper leeft in verlandende wateren met een dikke modderlaag en dergelijk habitat is in de twintigste eeuw sterk afgenomen en in de praktijk moeilijk te beschermen (CLO, 2015).

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

De werkzaamheden zijn voor het grote deel van tijdelijke aard, maar echter verdwijnt een deel van het leefgebied. Dit wordt gecompenseerd door het graven van nieuwe watergangen. Door deze watergangen aan te laten sluiten op de huidige andere bestaande watergangen en leefgebied van de grote modderkruiper blijft er voldoende leefgebied behouden. Het is aannemelijk dat de soort in het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van de grote modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding Kartuizer anjer

Artikel 3.10, lid 1 sub c Wet Natuurbescherming

De Kartuizer anjer is in het plangebied aangetroffen. Er is een hoge dichtheid aangetroffen aan de zuidkant van het spoor van de Betuwelijn, ten westen van de lijn Utrecht-Den Bosch. Tevens zijn er een paar exemplaren aangetroffen zuidelijker in het gebied, aan de oostkant van het spoortalud op de lijn Utrecht-Den Bosch.

Door de werkzaamheden verdwijnen groeiplaatsen van de kartuizer anjer doordat de Betuwelijn noordelijk wordt opgeschoven. Door de grondroerende werkzaamheden gaan de groeiplaatsen verloren. Om negatieve effecten op de Kartuizer anjer tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6.2.3 van rapport 'Projectplan Flora en Fauna' van 15 juni 2023.

U geeft aan zaden te verzamelen van de Kartuizer anjer. Vanwege de bloeitijd van juni tot augustus gaat u in september zaden verzamelen. Tijdens het verzamelen wordt van zoveel mogelijk verschillende individuen verzameld om de genetische variatie hoog te houden. Zaden worden opgeslagen in een vochtvrije, donkere omgeving. Vervolgens worden de zaden eind oktober of op ander oordeel van een ecologisch deskundige, uitgezaaid. Dit gebeurt op zeer vergelijkbare grond, langs de Betuwelijn, op grond in eigendom of beheer van ProRail. Het uitzaaien wordt gedaan middels kiembedden. U stelt monitoring voor in het jaar na uitzaaiing van de zaden. In juli-augustus wordt dan gecontroleerd hoeveel zaden zijn uitgekomen. Er is een mogelijkheid tot bijsturing indien dit nodig blijkt uit de resultaten.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende, maar aanvullend dient u de resultaten van de monitoring toe te sturen aan RVO, voor het einde van de zomer van het betreffende jaar. Dit is op eind zomer gezet, zodat het uitzetten van extra zaden eventueel alweer in oktober plaats kan vinden. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt zo veel mogelijk voorkomen dat groeiplaatsen van de Kartuizer anjer in de omgeving volledig verdwijnen. Er kan desondanks niet worden voorkomen dat groeiplaatsen van de Kartuizer anjer worden aangetast en verloren gaan. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub c van de Wet natuurbescherming. Om deze reden wordt ontheffing verleend.

Staat van instandhouding Kartuizer anjer

De Kartuizer anjer komt op enkele tientallen plekken in Nederland voor. De populatie is de laatste jaren afgenomen. De soort houdt van vooral stikstof arme, basische (kalkrijke) en droge gronden en is Nederland dan ook vaak te vinden langs dijken, op zandgronden of in schraal/kalkgraslanden. De inheemse populatie gaat sterk achteruit, waarschijnlijk door een sterke vermisting en toename in stikstof. De soort is ook populair als tuinplant en daarmee zijn groeiplaatsen niet altijd als wild aan te duiden. De groeiplaats in het voorliggende project lijkt een inheemse populatie te betreffen (verspreidingsatlas vaatplanten FLORON, 2023)

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Doordat mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen is het aan te nemen dat de soort rond het plangebied aanwezig zal blijven gedurende en vooral na de werkzaamheden. In onderhavig geval wordt door de voorgenomen werkzaamheden dan ook geen verslechtering van de staat van instandhouding van de Kartuizer anjer voorzien, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

Gesignaleerde soorten

Tijdens de inventarisaties zijn er enkele soorten uilen waargenomen in het plangebied, waaronder roepende ransuil-jongen nabij Rijweg 30. Op die laatste locatie is een aparte ruimtelijke ingreep gepland waarvoor nog een separaat ecologisch onderzoek loopt. Indien nodig vraagt u hier nog ontheffing voor aan maar u gaat ervan uit dat dit nest weg is voordat de versturende werkzaamheden van onderhavige ontheffing beginnen.

In het vooroverleg voor deze aanvraag op 4 april 2023 is het scenario besproken van een wijzigingsverzoek op deze ontheffing vanwege de aanwezige ransuilen en de mogelijke effecten op de uitvoering en doorlooptijd van het project.

Andere bevredigende oplossing

Het projectgebied betreft een specifiek deel van het spoor waar twee haaks kruisende sporen op elkaar aangesloten dienen te worden. Voor de soorten is geen gunstigere indeling van deze spoorboog mogelijk, omdat bij elk ander scenario op deze locatie dezelfde of meer natuurwaarden zouden worden aangetast.

Door werkzaamheden op een andere manier of op een ander tijdstip uit te voeren houdt u rekening met de aanwezige beschermde natuurwaarden. Waar het niet voorkomen kan worden dat u werkt in kwetsbare perioden van soorten, bijvoorbeeld in de nacht voor vleermuizen, stelt u maatregelen voor ter mitigatie van de nadelige effecten van de werkzaamheden op de soorten. Daarnaast stelt u compensatiemaatregelen voor die moeten zorgen voor een duurzame voortzetting van de aanwezige natuurwaarden.

Voor de groeiplaatsen van de Kartuizer anjer worden in de juiste tijd, na de bloeiperiode, zaden verzameld om deze op een vergelijkbare plek, onder dezelfde standplaatsfactoren langs hetzelfde traject weer uit te zaaien. Vleermuizen worden bij de essentiële vliegroutes die worden aangetast voordat de werkzaamheden beginnen al ontzien door het plaatsen van vervangende (tijdelijk) vleermuisschermen en uiteindelijk door het aanplanten van een nieuwe geleidende bomen. Voor de grote modderkruiper en de platte schijfhoren zijn de werkzaamheden aangepast in tijd en ruimte zodat individuen enkel tussen de

kwetsbare periodes in weggevangen en verplaatst kunnen worden. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de aanleg van nieuw leefgebied wat geschikt wordt gemaakt voor beide soorten.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en planning, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis, watervleermuis, platte schijfhoren en grote modderkruiper zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voor handen is.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.'

Het aantal reizigers en goederen over het spoor neemt toe. Om deze groeiende stroom mogelijk te maken, moeten op drukke trajecten meer treinen kunnen rijden. Het landelijk Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) zorgt daarvoor, met elke tien minuten een reizigerstrein en voldoende ruimte voor het groeiende goederenvervoer. Het programma bevat diverse maatregelen, waaronder aanpassingen aan het spoor tussen Meteren en Boxtel.

In Nederland regelt de Spoorwegwet zaken op en rond het spoor. De wet geeft eisen voor aanleg, onderhoud en beheer. Ook de toegankelijkheid en het gebruik van het spoor wordt in de Spoorwegwet geregeld, inclusief de afspraken voor een veilig, betrouwbaar spoor. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft ProRail belast met het beheer en onderhoud van het spoor. Hiermee dient ProRail het belang voor de volksgezondheid of openbare veiligheid. Ook binnen PHS Meteren - Boxtel moet hier rekening mee worden gehouden.

Het spoor is één van de duurzaamste vormen van vervoer. Afgezien van fietsen en lopen is geen manier van transport zo energiezuinig en heeft geen manier van transport zo'n lage CO2-uitstoot. Door PHS Meteren - Boxtel maatregelen wordt het spoor toekomstbestendig. Indirect zal het hoogfrequente spoor leiden tot minder wegverkeer, omdat meer mensen de trein kiezen. Ook zal door optimalisatie van het goederennetwerk meer goederen via spoor vervoerd worden. Wanneer dit allemaal via weg zou moeten gebeuren, zou het indirect een verslechtering van de volksgezondheid betekenen.

ProRail werkt daarnaast actief aan een goede leefomgeving in en rondom het spoor. Conform wet- en regelgeving beperkt ProRail overlast, zoals geluid en trillingen. Ook binnen het PHS Meteren - Boxtel gaan maatregelen aangebracht worden, zoals raildempers en geluidschermen, die overlast tegengaan en zo bijdragen aan de gezondheid van de omgeving van het spoor. Daarnaast onderzoekt en voegt ProRail mogelijkheden door met betrekking tot klimaatverandering. Binnen PHS Meteren - Boxtel worden vervangende afwatering systemen aangelegd door middel van gemeentelijke schoonwaterriolen. Ook worden bergingslocaties aangelegd om water te kunnen opvangen tijdens piekbuien. Hiermee levert ProRail een bijdrage aan maatregelen die voor het milieu wezenlijk gunstige effecten hebben.

Het goederenvervoer per spoor is van belang voor een goede bereikbaarheid van havens, greenports en industriecomplexen en is van strategisch belang voor de mainport Rotterdam als grootste haven van Europa (dit is in 2012 expliciet vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte). Zowel het reizigers- als het goederenvervoer over het spoor zal de komende jaren nog groeien. Om deze groei op het spoor in goede banen te leiden en de betrouwbaarheid van het vervoer te verbeteren, heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) voorbereid. PHS is een programma om de capaciteit van het spoor te vergroten, zodat er meer reizigerstreinen kunnen rijden op de drukste trajecten in de Randstad, Noord-Brabant en Gelderland.

In het goederenvervoer ontstaat met name op de corridor naar Duitsland een stapeling van potentiële knelpunten op het gebied van weg, vaarweg en spoorvervoer. Op weg en spoor is hier sprake van een potentieel vervoerknelpunt. Voor PHS Meteren – Boxtel betekent dit dat de naar de mening van de Nationale Markt en Capaciteit Analyse (NMCA) uit 2017 de noodzaak van de spooraanpassingen op het traject bevestigt.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, de watervleermuis, de grote modderkruiper en de Kartuizer anjer, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Datum
20 november 2023

Onze referentie
5190028040731

Kenmerk
WNB/2023/034.toek